

I la torna!

Quan el pa es comprava a pes, si la barra de mig, per exemple, no arribava als cinc-cents grams, s'hi afegia el que s'anomenava la *torna*, que podia ser tan un llonguet, un tros de coca, un tros de pa, etc., que fes exactament el que faltava per arrodonir i arribar al pes de mig quilo.

Al forn m'han donat un llonguet per torna. La barra d'avui era tan petita, que amb prou feines feia quatre-cents grams!

El carnisser m'hi ha posat aquesta pellerina, aquesta llonzeta, per torna.

A més del pes, t'hi afegeixo dues taronges per torna, perquè et compensi que són petites.

Fer bon pes

Donar un poc més del que pertoca segons el pes just. *Faci'm bon pes!*

Al detall o a la menuda i no pas *retail

Dit de la compra o venda de quantitats petites de productes o serveis.

? Consultes

Fonts: DCVB, DIEC2, DSFF, Optimot, PCCD, TERMCAT

Ampolla, botella, bomba o bombona?

Per què diem *bombona de butà*, *bomba d'oxigen* o *botella* o *ampolla de busseig*?

En l'àmbit del submarinisme, parlarem de *botella* o *ampolla de busseig* o simplement *botella* o *ampolla* (*ampolla* i *botella* són sinònims en la llengua general).

El terme *bomba*, en canvi, es refereix a un altre concepte: 'Aparell destinat a provocar el moviment d'un fluid al llarg d'un conducte en un sentit determinat mitjançant una aportació d'energia mecànica, que és transformada en un augment d'altura de càrrega'. *Bomba volumètrica*. *Bomba de paletes*, *d'alvèols*. *Bomba d'engrenatges*, *de pistons*. Hi ha d'haver, doncs, el concepte d'una màquina que bomba un fluid, com en el cas de la *bomba d'oxigen* en medicina.

I *bombona* correspon també a altres conceptes: Garrafa gran de vidre, gres, etc., utilitzada en el transport de certs productes químics, generalment líquids corrosius. || Recipient metàl·lic emprat per a l'envasament de gasos líquats. *Bombona de butà*.

Imatge original, Summitandbeach, Discover Scuba Diving – St. Croix, US Virgin Islands, CC BY-SA 4.0
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Discover_Scuba_Diving_-_St._Croix,_US_Virgin_Islands.jpg

L'endevinalla

Al número anterior preguntàvem què vol dir **fer l'ullet**. La resposta correcta era la **2**. *Tancar i obrir ràpidament un ull tenint obert l'altre*. El guanyador ha estat Lluís Taulats Ibars, vallesà de Sabadell, i seguidor de *L'Estenedor*.

Ara preguntem què vol dir **fer el pes**?

1. *Satisfer, convèncer.*
2. *Engreixar-se.*
3. *Oprimir l'ànim.*
4. *Ser evident.*

Per concursar, heu d'enviar la resposta de l'endevinalla a mollet@cpl.cat. La persona que l'encerti i guanyi el concurs tindrà com a premi un davantal model *Fem bullir l'olla* fet al Taller Alborada.

[Nota sobre el tractament de dades personals](#)

Estalvis

Estri de metall, de fusta, de terrissa o de trenat de palla sobre el qual es posen les cassoles, les safates, etc., que es treuen a taula, per tal d'evitar que embrutin o cremin les tovalles o la taula.

Els estalvis es mengen les estovalles

Refrany que, jugant amb el doble sentit d'estalvi ('acció d'estalviar' i, en plural, 'estri de metall, fusta, etc.', sobre el qual es posen les cassoles, les safates, etc., que es treuen a taula per tal d'evitar que embrutin o cremin les tovalles'), significa que de vegades, per voler estalviar, s'hi surt perdent.

Rotlle de primavera

Rotlle elaborat amb pasta i farcit de diferents verdures picades a l'estil juliana i una mica de carn picada.

Webs

- **A l'engròs i al detall.** Vídeo explicatiu. TERMCAT.
- **El català a l'empresa. El 'retail' al detall.** Via empresa.
- **Infografia interactiva. Unitats de mesura bàsiques del sistema internacional.** TERMCAT.
- **Recull terminològic. Glossari de sabors del món.** TERMCAT.

Sequi

Fruit comestible del sequi, gros, generalment piriforme, de corfa molt dura, verda o blanquinosa, solcada i rugosa o amb pues, polpa esponjosa i llavor molt grossa.

Moc, gelatina viscosa, viscosa i no pas *slime

Pasta elàstica modelable feta amb ingredients diversos que per la seva textura gelatinosa característica s'utilitza com a joguina.

Pèrgola fotovoltaica

Anomenada impròpiament **pèrgola solar*. Estructura formada per dues fileres paral·leles de columnes o pilars que sostenen un sostre calat, que incorpora plaques fotovoltaiques al sostre, les quals permeten convertir l'energia solar en electricitat. De vegades les plaques es col·loquen en pèrgoles ja existents i de vegades s'instal·len en pèrgoles concebudes des del principi com a elements de generació d'energia a partir de la llum solar.

Portanoms o identificador de taula

Insígnia que identifica una persona, amb el nom, el càrrec, l'empresa o institució a la qual pertany, etc., especialment apta per posar a sobre d'una taula.

Rave

Arrel comestible de la ravenera, molt engruixida, vermella i de sabor picant.

Ravenet

Ús popular per designar el rave, que es caracteritza perquè és petit. *Em posarà un manat de ravenets, si us plau?*